

Les herbes remeieres

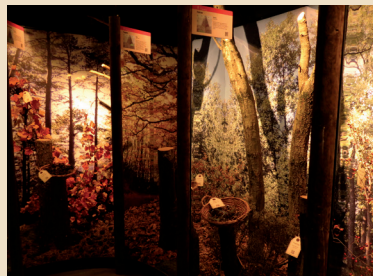
Fa milers d'anys, la humanitat, a falta de res millor, va aprendre a fer servir les plantes remeieres que gentilmente li donava la mare naturalesa per guarir algunes de les malalties dels éssers vius (humans i animals). Les trementinaires de la nostra vall eren una expressió professional d'això que diem. Elles collien plantes remeieres, les assecaven, trituraven i posaven en coixineres per anar a vendre-les arreu de Catalunya. I també havien après dels avantpassats les seves virtuts. I així, amb més o menys encert, van fer, de les herbes remeieres, remei per als mals de la seva època.

A Tuixent, des de l'any 1998, hi ha el **Museu de les Trementinaires**, on s'explica i es dona a conèixer aquest ofici i les dones que l'havien fet, fins on havien portat el seu saber, les herbes remeieres que feien servir, la trementina, els pegats, els ungüents... i moltes altres qüestions que hi tenen relació.

Per complementar el Museu, uns anys més tard, es va construir el **Jardí botànic de les Trementinaires**, on hi podeu trobar una bona mostra de les plantes que feien servir les trementinaires.

Actualment, també hi ha el **Centre d'Interpretació de la flora del Parc Natural**, que compta amb una exposició permanent sobre les singularitats de la flora del Parc.

Ara, amb la **Ruta de les Plantes Medicinals**, a la vall de Mola, podeu observar totes aquestes plantes en el seu estat natural, en el seu ambient: al solell i a l'obac; allà on els agrada més, dins del bosc o als terrers a ple sol, vora dels aiguamolls o al secà. Plantes digestives, com l'orenga (*Origanum vulgare*), la sajolida (*Satureja montana*), la milfulles (*Achillea millefolium*) o bé el timó o farigola (*Thymus vulgaris*) segons la comarca, per donar ànims; l'herba de cop (*Hypericum perforatum*) per a la depressió i, macerada en un bon oli, per a les cremades, cops i masegades; l'herba blava (*Polygala calcarea*) per a la tos i per fer venir llet a les mares que crien; la pota de cavall (*Tussilago farfara*), un dels millors expectorants; la boixerola (*Arctostaphylos uva-ursi*), excel·lent remei contra les infeccions de l'orina, etc.

Realment, és com una gran farmaciola natural. La naturalesa ens dona remei per a moltes de les dolències que patim.

Observem-ho, respectem-ho i admirem-ho.

Centre del Parc

C/ La Vinya, 1 08695 Bagà
Tel. 93 824 41 51

a/e pncadimoixero@gencat.cat
<http://parcsnaturals.gencat.cat/cadi>
www.facebook.com/PNCadiMoixero

Museu de les Trementinaires

Pl. Serra del Cadí, 1 25717 Tuixent
Tel. 973 37 00 30

a/e museu@trementinaires.org
www.trementinaires.org

Centre de Flora

Carretera de Sant Llorenç de Morunys, s/n
25717 Tuixent

a/e centrefloratuixent@gmail.com
<http://centre.tuixent.cat>

Text i fotografies: Josep Badia | Parc Natural del Cadí-Moixeró | Dibuixos: Daniel Olivera | Plànol de la ruta: Carolina Botella

**Parc Natural
del Cadí-Moixeró**

**Generalitat
de Catalunya**

El Parc Natural del Cadí-Moixeró és un parc de muntanya, situat entre els 800 m al fons de les valls i els 2.648 m del Vulturó, de gran interès per la seva diversitat geològica, la vegetació i la fauna i amb una superfície de 41.060 hectàrees que es reparteixen en tres comarques veïnes: l'Alt Urgell, el Berguedà i la Cerdanya.

De naturalesa calcària en la major part, el Parc Natural comprèn el conjunt orogràfic integrat per les serres del Cadí i del Moixeró, el massís del Pedraforca i bona part dels de la Tosa i el Puigllançada.

La vegetació i la fauna del Parc presenten un gran interès, ja que les variades condicions climàtiques i d'altitud permeten l'existència d'espècies d'alta muntanya, eurosiberianes i mediterrànies.

Així, compta amb espècies de flora tan interessants com l'orella d'ós (*Ramonda myconi*), el julivert d'isard (*Xatardia scabra*), l'esperó de muntanya (*Delphinium montanum*), el *Dracocephalum austriacum* i la genciana groga (*Gentiana lutea*).

Pel que fa a la fauna, s'hi troben inventariats una gran quantitat d'invertebrats, amb la detecció d'una espècie d'aranya única al món. Entre els vertebrats, destaquem mamífers com l'isard (*Rupicapra pyrenaica*), el cérvol (*Cervus elaphus*), el cabirol (*Capreolus capreolus*), la marta (*Martes martes*) i el ratpenat argentat (*Vespertilio murinus*); ocells com el gall fer (*Tetrao urogallus*), el mussol pirinenc (*Aegolius funereus*), el picot negre (*Dryocopus martius*), l'àguila daurada (*Aquila chrysaetos*) i el trencalòs (*Gypaetus barbatus*); rèptils com el llargardaix verd o lluert (*Lacerta viridis*) i la serp verd-i-groga (*Coluber viridiflavus*); amfibis com el tritó pirinenc (*Calotriton asper*) i la granota vermella (*Rana temporaria*), i també peixos com la truita (*Salmo trutta*), el barb cua-roig (*Barbus haasi*) i el barb roig (*Phoxinus phoxinus*).

Com arribar-hi

Per fer la ruta de les plantes medicinals, heu d'anar fins al poble de Tuixent i agafar la carretera de Tuixent a Sant Llorenç de Morunys. A 1 km arribareu al Pont del Regatell, on podeu deixar el cotxe, just passat el pont, al costat de la font, a l'inici de la pista. Uns 50 metres abans del pont trobareu el cartell d'inici de la ruta.

Què hi veureu

El recorregut, d'uns 2,5 Km i un desnivell de 125 m (Pont del Regatell – 1.175 m / Planells del Sastró – 1.300 m), transcorre per un antic camí que voreja el riu de Mola i que mena fins a Gósol, pel coll de Mola. En aquest primer tram està restringida la circulació de vehicles i només es pot fer a peu. Una tanca a l'inici i una altra al final n'impedeixen el trànsit.

La vall de Mola, orientada a llevant i amb sòl principalment calcari, és un dels racons privilegiats del terme de Tuixent quant a varietat de plantes remeieres.

Al llarg del camí, podeu trobar més de 100 espècies de plantes diferents, encara que només estan senyalitzades prop de 60, les més conegudes i utilitzades per les trementinaires. A cada plafó informatiu hi trobareu, a més del nom de la planta en diferents idiomes, una breu referència a les propietats remeieres.

A primers de març ja podeu trobar les primeres plantes florides, com les violetes (*Viola sp.*) o manxiuot (*Helleborus foetidus*) i les més tardanes floreixen a finals d'agost i fins a

començaments d'octubre, com la sajolida (*Satureja montana*). I, en un any amb pluviometria normal, el període ideal per trobar el màxim de plantes florides és des del maig fins a primers de setembre.

Podeu observar que algunes plantes només són en un determinat indret del recorregut i altres les podeu trobar escampades al llarg de tot l'itinerari.

No podeu deixar passar per alt una de les qualitats que més personalitza les plantes, com és la seva olor.

Sajolida

Oregana

L'espermellac (*Santolina chamaecyparissus*), l'orenga (*Origanum vulgare*), el timó o farigola (*Thymus vulgaris*), l'espígol (*Lavandula angustifolia*), la menta (*Mentha sp.*) o la sajolida (*Satureja montana*), entre altres, us rebran ufanoses de mostrar-vos la seva fragància, alhora que us recordaran altres aliments i condiments: la sajolida amb les olives adobades, l'orenga amb determinades pizzes...

Si sou observadors, us adonareu que determinades plantes són molt selectives i només volen estar en indrets molt concrets: la menta boscana (*Mentha longifolia*) vol aiguamolls i humitat, la cua de cavall (*Equisetum arvense*) vol estar a la vora del riu, la bruguerola (*Calluna vulgaris*) dins del bosc...

Bruguerola

Per últim, pareu atenció a les flors de cada planta i, realment, en algunes hi veureu veritables meravelles del disseny i la perfecció.

Un cop arribeu a Planells del Sastró, podeu descansar a l'àrea recreativa del mateix nom i visitar l'arborètum, que trobareu degudament senyalitzat i explicat.

Recordeu que no és permès collir plantes.

Podeu fer la tornada pel mateix camí o per la pista, en direcció a Tuixent, que us portarà fins al punt d'inici.